

Arvoisa Oulun kaupunginvaltuuston jäsen,

Lähetämme ohessa kohteliaimmin tiivistetysti eräitä keskeisiä näkökulmia ja faktoja Oulun yliopiston Raksilan hankesuunnitelmaan liittyen.

Mistä kaikki alkoi

Oulun kaupunki luovutti valtiolle vuonna 1966 Linnanmaalta 250 hehtaarin maa-alueen yliopistotoimintaa varten. Puolen vuosisadan taloudellisten ja henkisten panostusten myötä alueesta on muodostunut valtakunnallisesti arvostettu kokonaisuus, jonka merkitys Oulun seudun menestykselle ja vetovoimalle on kiistaton. Nokian hanke 2 300 henkilöä työllistävän yksikön sijoittamiseksi Linnanmaalle kävelymatkan päähän tieto- ja sähkötekniikan tiedekunnasta on tuorein osoitus alueen vetovoimasta.

Linnanmaan innovaatiokampus on oululaisen piilaakso-konseptin sydän. Toimintamalli sai alkunsa Stanfordin yliopistosta ja se on levinnyt yli tuhanteen kaupunkiin maailmassa. Idean piilaaksosta Linnanmaalle toivat 1960- ja 1970-luvuilla yliopiston silloiset rehtorit. Oulun kaupunki muutti sen poliittisin päätöksin todellisuudeksi 1980-luvulla. Oulussa konsepti aloitettiin ensimmäisenä Pohjoismaissa. Linnanmaalla on likietäisyydellä yliopiston ja Oamk:n tutkimus- ja koulutustoiminnan lisäksi sektoritutkimuslaitoksia, satoja yrityksiä, asuntoja opiskelijoille ja henkilöstölle sekä kaupallisia palveluita luonnonläheisessä ympäristössä kahden järven välissä.

Keskustan tilahankkeen juurisyyn arvioidaan olevan yliopiston halu irrottautua vuokranantajastaan Suomen Yliopistokiinteistöistä, SYK, mikä lienee syy siihen, että yliopistokampuksiin erikoistuneen SYK:n rooli hankkeessa on olematon. Yliopiston hallituksen 28.4.2020 tekemä päätös tarkoittaa koko Linnanmaan kampuksen siirtämistä Raksilan alueelle. Ensimmäisen vaiheen 30 000 m² tavoitellaan valmistuvan markettien kanssa samalle tontille vuosina 2027–2028. Yliopiston määräaikaisten vuokrasopimusten päättymisajat mahdollistavat koko yliopiston siirtymisen Linnanmaalta 2030-luvun alkuvuosina.

Oulun kaupunki on tehnyt määrätietoista ja erinomaisen tuloksellista työtä kaupungin pohjoisen osakesukuksen ja Linnanmaan tiedekaupunginosan kehityksessä. Viimeisin merkittävä strateginen linjaus oli vuonna 2019 hyväksytty Linnanmaa-Kaijonharjun kaavarunko, jonka laatimisessa yliopisto oli tiiviisti mukana. Strategisten päätösten perusteella kaupunki ja yhteistyökumppanit ovat tehneet huomattavia panostuksia alueelle vuosikymmenien ajan.

Yliopisto on ilmoittanut tekevänsä tilapäätöksensä puhtaasti omista lähtökohdistaan, mikä ei ole kovin yhteiskuntavastuullista. Yliopiston sijainti on Oulun kaupungin kannalta enemmän kuin vain kiinteistöjen sijaintiasia, sillä se on merkittävä strateginen ratkaisu kaupungille. Olisi kummallista, jos Oulun kaupunginvaltuusto luovuttaisi näin tärkeässä asiassa vastuunsa ja valtansa Oulun yliopiston hallitukselle, jossa ei ole yhtään Oulun kaupungin edustajaa. Yliopiston hallituksen 12 jäsenestä näyttäisi lisäksi puuttuvan kokonaan oululainen yritysedustus ja kaupungille hyvin tärkeän ICT-toimialan tuntija.

Linnanmaan innovaatiokampus

Linnanmaan kampuista on kehitetty johdonmukaisesti 50 vuotta ja sen tulokset alueemme elinvoimalle ovat kiistattomat. Nokian hanke Linnanmaalla on merkitty alla olevaan kuvaan.

Linnanmaalla on 9 000 yliopisto-opiskelijaa ja sinne viime syksynä muuttaneessa Oamk:ssa 5 700 opiskelijaa. Linnanmaalla on yliopistolla 2 300 työntekijää ja Oamk:ssa vastaavasti 320. Teknologia kylässä työskentelee 6 000 henkilöä 200 yrityksessä. Alueella on toimitiloja 300 000 neliometriä, mikä on 45 % Oulun seudun toimitilojen kokonaisalasta.

Opiskelijoiden opiskelupaikan valintakriteerit

Opiskelijoiden opiskelupaikan valintakriteerejä on tutkittu sekä Suomessa että ulkomailla. Tutkimusten mukaan nuoret valitsevat opiskelupaikan seuraavien kriteerien perusteella:

- 1) Opiskelukaupungin sijainti kotiin nähden
- 2) Halutun opintoalan saatavuus yliopistossa
- 3) Yliopiston koulutuksen ja tutkimuksen laatu
- 4) Yliopiston maine ja imago

Yliopiston hankesuunnittelun ajatus siirtää kampus viisi kilometriä etelään vaikuttaa korkeintaan marginaalisesti eteläisen Suomen nuorten kiinnostukseen lähteä opiskelemaan pohjoiseen.

Kevään 2021 haussa Oulun yliopiston hakijoiden kokonaismäärä kasvoi 18 %. Hakijoita oli uusi ennätysmäärä 20 133, ja aloituspaikkoja on 2 755. Se tarkoittaa, että 13,8 %

hakijoista valitaan. Jos hakijoiden määrä putoaisi esimerkiksi 30 %, sisään Oulun yliopistoon pääsisi 19,7 % hakijoista. Yliopisto kaavailee mm. Kauppakorkeakoulun siirtämistä ensimmäisenä pois Linnanmaalta. Kauppakorkeakouluun pääsi viime keväänä vain 7 % hakijoista. Jos hakijoiden määrä laskisi esimerkiksi 30 %, silloinkaan valituksi ei tulisi kuin ainoastaan joka kymmenes hakija.

Syynä hakijamäärän kasvuun oli mm. Linnanmaalla uutena aloitettava psykologikoulutus. Tämä osoittaa hyvin konkreettisesti, miten kiinnostavat koulutussisällöt vaikuttavat haluun hakea yliopistoon. Valtiovallan tavoite on myös kansainvälisten opiskelijoiden lisääminen, mikä kasvattaa edelleen luontaista rekrytointipohjaa.

Oulun yliopiston koulutuspaikkoja nostettiin 300 paikalla ICT-aloilla, joissa on kovin työntekijäpula Pohjois-Suomessa. Vaikka hakijoiden määrää ICT-alalla rajoittaa yleisesti pitkän matematiikan opiskelijoiden määrä, on tiedekunta saanut hyvin hakijoita kaupungin hyvän huipputekniikan tutkimus- ja yrityskeskittymän maineen myötä. Oulun yliopisto on vetovoimainen.

Yliopisto on vedonnut väestöennusteisiin, joissa nuorisoikäluokka pienenee. Suomen hallituksen 8.4.2021 julkaisema koulutuspoliittinen selonteko lähtee siitä, että vuonna 2030 vähintään puolet nuorista aikuisista suorittaisi korkeakoulututkinnon. Tällä hetkellä osuus on 40 %. Näköpiirissä on, että opiskelupaikkojen määrää tullaan kasvattamaan ja opiskelijat hakeutuvat jatkossakin Ouluun, koska täällä on opiskelupaikkoja.

Hankkeen vaikutuksia kaupungin talouteen ja kehitykseen

Suunnitelmat uudesta kampuksesta tulivat hetkellä, jolloin Raksilan marketalueen uusi kaava oli nuijankopautusta vaille valmis kahdeksan vuoden työn tuloksena. Yliopiston suunnitteluvaraus pysäytti prosessin loppusuoralla. Kaavaluonnoksessa Raksilaan oli suunniteltu nykyaikaiset kaupungit ja asuntoja oululaisille. Jo ensimmäisessä vaiheessa yliopiston hankkeesta aiheutuisi kaupungille tontin luovutuksesta noin 15 miljoonan euron tulojen menetys. Tämä johtuu opetustontin alemmasta rakennusoikeuden arvosta asuntotonttiin verrattuna. Yliopiston muuton toisessa vaiheessa tulojen menetykset moninkertaistuisivat.

Yliopisto on huomattavasti vähätellyt keskustakampuksen kaupungille aiheutuvia haittoja ja kustannuksia. Suuren ihmismäärän päivittäinen asiointi aiheuttaa liikennejärjestelyjä ja kustannuksiltaan merkittävää infran rakentamista Raksilaan. Keskustakampus aiheuttaa paineen rakentaa keskustaan opiskelija-asuntoja. Niiden tonttituotto on ARA-säännösten takia pienempi kuin normaalin asuntorakentamisen. Näistä muutoksista aiheutuisi yhä lisää merkittäviä tonttitulojen menetyksiä kaupungille.

Oulun kaupungin uskottavuus luotettavana yhteistyökumppanina kärsii sekä paikallisesti että kansallisesti, jos sen toiminta ei ole ennakoitavaa. Linnanmaalla useat investoinnit opiskelija-asuntoihin ja toimistoihin ovat Raksila-suunnitelman takia pysähtyneet. Verotulojen menetykset ovat tämän johdosta ilmeiset. Pitkittänyt epävarmuus on investointien kannalta kaikkein hankalinta tilanteessa, jossa kasvun kautta syntyvien yksityisten työpaikkojen luominen on välttämätöntä.

Raksila on Oulun kaupungin kehityksen kannalta arvokas mahdollisuus uusien toimintojen ja toimijoiden houkuttelemiseksi Ouluun. Alueen luovuttaminen arvoonsa nähden

alihintaan yliopistolle, jolle kaupunki on jo luovuttanut yli 50 vuotta sitten maa-alueen, ei olisi Oulun kaupungin edun mukaista. Kaupungin tulee käyttää Raksilan aluetta ensisijaisesti uusien toimintojen mahdollistamiseen ja uusien tulojen saamiseen.

Lopuksi

Oulun yliopisto perustettiin vuonna 1958 Suomen toisena valtion yliopistona kouluttamaan lääketieteen, tekniikan, kasvatustieteen, humanististen tieteiden ja luonnontieteen osaajia puolen Suomen tarpeisiin. Oulun yliopiston kehittämisen työstäminen palvelemaan vain Oulun kaupungin keskustan vetovoimaa olisi historiallinen ja peruuttamaton virhe.

On hyvin haitallista edesauttaa toimia, joilla vahingoitetaan oululaista piilaakso-toimintamallia. Tällainen teko olisi tieto- ja sähkötekniikan tiedekunnan siirtäminen pois Linnanmaalta. Sen opiskelijat muodostavat tiiviin kokonaisuuden kävelymatkan päässä olevien yritysten kanssa. Valtaosa alan opiskelijoista käy harjoittelussa ja töissä Linnanmaan yrityksissä opiskeluaikanaan. Yhteistyö tuottaa työelämän tarpeisiin diplomi-insinöörejä vastaavasti kuin lääketieteen opiskelijat kehittyvät lääkäreiksi opiskellessaan Kontinkankaalla sairaalan yhteydessä.

Akateemisten tutkimusten mukaan kampuksen sijainnilla kaupungin sisällä ei ole merkitystä yliopiston houkuttelevuuteen. Oulun kaupungin ei tule toimillaan mahdollistaa Linnanmaan innovaatiokampuksen heikentämistä. Oulun kaupunki on vastikään panostanut Oamk:n Linnanmaalle siirtymisen yhteydessä toistakymmentä miljoonaa opiskelijaliikenteen hoitamiseksi rakentamalla nelikaistaisen Linnanmaa-bulevardin ja pyöräbaanan.

Oulu tarvitsee Linnanmaan houkuttelemaan ja pitämään kansainvälisen tason toimijoita ja ihmisiä. Niiden kautta toteutuva liikevaihto ja verot ovat vahvistavat koko seudun taloutta. Samalla Oulun keskustan palveluille riittää ostovoimaisia asiakkaita ja asukkaita. Linnanmaan alueen kehittäminen on ollut suunnitelmallista ja tavoitteellista. Se kestää aikaa ja kantaa hedelmää.

Linnanmaan alue luo tulevaisuudessakin hyvää Oululle, eikä sitä kannata pilata nyt, kun alue on valmis vastaamaan koronan jälkeisen maailman haasteisiin.

Oulun seudun kehittämisterveisin,

PRO LINNANMAA -LIIKE

www.prolinnanmaa.fi

Pro Linnanmaa -liikkeen adressin on allekirjoittanut yli 6 500 henkilöä. Joukossa mm. kaksi edellistä yliopiston rehtoria, edellinen Oulun kaupunginjohtaja, aiempi pääministeri ja useita aiempia valtioneuvoston jäseniä, mittava joukko oululaisia ihmisiä yrityksistä, yliopistolta, hallinnosta – kattavasti yhteiskunnasta koko seudulta.